

Ocenjujemo Gledališče

Béla Pintér: Naše skrivnosti

režiser **Nikola Zavišić**

SLG Celje

Če je kot režiser napovedan Nikola Zavišić, gledalec vnaprej točno ve, kaj lahko pričakuje. In to ni mišljeno slabšalno, nasprotno, ta srbski režiser je garant za domišljeno inscenacijo, pri kateri se nekateri prijem sodobne razdramatizacije in prelamljanje s konvencijami (kar je danes pravzaprav že konvencija) uporabljajo zelo previdno, saj je vse podrejeno zgolj stopnjevanju sugestivnosti. Klasična narativnost in odrska iluzija realnosti – kar je pogosto obravnavano kot anahronističen ali celo naiven princip – ostajata zanj zavezujoči, prav tako zvesto poustvarjanje besedila dramatika in zakonitosti gledališča kot distanciranega, vase zaprtega diegetičnega univerzuma. Morda se to komu zdi premalo, vendar praviloma funkcijonira, in to zelo dobro, tudi predstava *Naše skrivnosti* to potrjuje. Tokrat si je dovolil celo nekaj »eksperimenta«, saj je posadil gledalce ob protagonistu na oder, vendar tudi to ni bil prazen formalizem, temveč korektna umestitev občinstva v fokus dogajanja, kar omogoča bolj konkretno, tudi čutno intenzivirano zaznavnost. Poleg tega sta ob koncu predstave dvig zavese in prenos dogajanja v parter ter na balkon tudi učinkovita ilustracija časovnega preskoka. Edina »pomanjkljivost« se zdi redukcija odrske iluzije stvarnega in funkcioniranje igralcev kot standardnih *dramatis personae*, saj kljub zatemnitvi menjava scen ne more potekati neopazno. Béla Pintér, madžarski dramatik, režiser in igralec srednje generacije, je v tem besedilu združil nekaj raznorodnih tematik, ki tvorijo homogeno celoto, saj dovolj prepričljivo ilustrirajo preplet zlorab komunističnega režima, ki poskuša obvladovati vse vidike javnega, zasebnega in intimnega ter na tej

podlagi manipulirati z usodami posameznikov. Sem spada predvsem analiza totalitarne paranoje, ki izkoristi vsako priložnost za detekcijo realnih, navideznih ali izmišljenih nasprotnikov sistema. Poleg klasičnih prijemov je to lahko tudi problematika spolnih deviacij, v tem primeru pedofilije, ki pa jo Pintér ne glede na to, da je zaradi zlorabe otrok sicer zavržno dejanje, označi za avtentično stisko, zaradi katere se lahko nekdo znajde v brezizhodnem položaju. Ob tej osrednji premisi avtor osvetli še druge vidike, od prozaične partijske vdanosti do favoriziranja tradicionalne folklorne kot edine avtentične, obenem pa tudi povsem benigne kulturne produkcije. Igralci in igralki celjskega ansambla so standardno suvereni v tovrstnih inscenacijah klasične konverzijske drame. **Vojko Belšak** v osrednji vlogi Istvána preprča s stvarnim in neforsiranim oblikovanjem lika, ki v določeni meri prehaja tudi v hipernaturalizem z jasno prepoznavnimi elementi na videz bežnega in

CELJE

naključnega. Podobno velja za **Andreja Murenca**, Manco Ogorevc in Barbaro Medvešek, medtem ko je pri drugih preboj ločene in zamejene ter natančno uokvirjene odrske realnosti nekoliko manj opazen. Posebej velja izpostaviti obe mladi gostujoči igralki, Živo Selan in Beti Strgar. Obe imata že kar nekaj gledaliških in filmskih izkušenj, kar je dobrodošlo pri nujnem fingiranju upodabljanja otrok oziroma mladostnikov, vendar obenem zadržita spontano eruptivno emocionalnost (Živa Selan) ali nihilistično zadržanost, za katero se skrivata tudi negotovost in osamljenost (Beti Strgar). Morda se zdi danes, ko je v igri problematiziranje drugačnih družbenih paradigem, obujanje dogodkov in atmosfere komunističnega totalitarizma za koga nekoliko depasirano, vendar so totalitarni režimi še vedno najbolj kondenziran in ekspliciten primer malverzacij in zlorab, zato ostajajo brezčasni in ilustrativni tudi na univerzalni ravni, četudi so inscenirani v veristični maniri. Še zlasti, če se jih loti Nikola Zavišić.

PETER RAK

Vojko Belšak in **Aljoša Koltak** v drami *Naše skrivnosti*